

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/17/2195

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni vaneminspektor Helina-Aleksandra Lettens
Otsuse tegemise aeg ja koht	29.11.2017, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	19.10.2017
Teabevaldaja	Sotsiaalministeerium (tervishoiuteenuste kvaliteedi ekspertkomisjon), aadress: Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn e-posti aadress: info@sm.ee
Vaide esitaja	AS Ekspress Meedia, aadress: Narva mnt 13, 10151 Tallinn e-posti aadress: info@ekspressmeedia.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) **jätta vaie rahuldamata;**
- 2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspektsioonis registreeriti AS Ekspress Meedia vaie Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste kvaliteedi ekspertkomisjoni tegevuse peale teabenõudele vastamisel.

Vaide kohaselt esitas AS Ekspress Meedia 09.10.2017 tervishoiuteenuste kvaliteedi ekspertkomisjonile teabenõude, milles palus väljastada järgnev informatsioon:

1. Milliste tervishoiuasutuste tegevuse kohta on esitatud ekspertkomisjonile aastatel 2010-2017 kaebuseid (tervishoiuasutuste nimed ja kaebuste arv erialati aastate lõikes)?
2. Milliste tervishoiuasutuste puhul on aastatel 2010-2017 tuvastatud vigu arstlikus tegevuses ja muid vajakajäämisi töökorralduses (tervishoiuasutuste nimed ja tuvastatud arstliku tegevuse ning muude töökorralduslike vajakajäämiste arv erialati aastate lõikes)?

Vaidest nähtub, et Sotsiaalministeerium on keeldunud teabenõude täitmisest viidates tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 50² lõikele 4, mille kohaselt ei või ekspertkomisjoni liige avaldada talle oma ülesannete täitmisel teatavaks saanud andmeid.

Koostas in Sotsiaalministeeriumile järelepärimise, milles palusin selgitada vaides toodud asjaolusid.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

9.10.2017 esitas AS Ekspress Meedia töötaja Tarmo Vahter Sotsiaalministeeriumi juures Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel tegutsevale tervishoiuteenuste ekspertkomisjonile teabenõude ning palus väljastada informatsioon:

1) Milliste tervishoiuasutuste tegevuse kohta on esitatud ekspertkomisjonile aastatel 2010-2017 kaebuseid? Vastuses paluksin tuua tervishoiuasutuste nimed ja kaebuste arvu erialati aastate lõikes.

2) Milliste tervishoiuasutuste puhul on aastatel 2010-2017 tuvastatud vigu arstlikus tegevuses ja muid vajakajäämisi töökorralduses? Vastuses paluksin tuua tervishoiuasutuste nimed ja tuvastatud arstliku tegevuse ning muude töökorralduslike vajakajäämiste arvu erialati aastate lõikes.

Samal päeval vastas Sotsiaalministeeriumi meediasuhete nõunik Eva Lehtla Tarmo Vahteri teabenõudele keelduvalt (Lisa 1), põhjendades keeldumist Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §-ga 50² lg 4, mille kohaselt ei tohi ekspertkomisjoni liige avaldada talle oma ülesannete täitmisel teatavaks saanud andmeid, mistõttu ei saa ekspertkomisjon väljastada tervishoiuasutuste nimesid.

Tarmo Vahter ei ole teabe saamiseks pöördunud ühegi ekspertkomisjoni liikme poole personaalselt, vaid ekspertkomisjoni kui seaduse alusel moodustatud sõltumatu organi poole. Sotsiaalministri määrusega kinnitatud tervishoiuteenuse kvaliteedi ekspertkomisjoni töökord, tervishoiuteenuse kvaliteedile hinnangu andmise kord ja komisjoni moodustamine ega tervishoiuteenuse korraldamise seadus ei sedasta aluseid seaduse alusel loodud avalikõigusliku organi poolt töödeldava avaliku teabe kättesaadavuse piiramiseks.

Vastavalt avaliku teabe seaduse §-le 9 lõikele 1 on teabevaldaja on kohustatud võimaldama juurdepääsu tema valduses olevale teabele seaduses sätestatud korras.

Tarmo Vahteri poolt teabenõudega küsitud informatsioon ei ole teabeks, mis oleks ATS § 35 alusel tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks. Teabenõudes on üksnes küsitud, milliste tervishoiuteenust osutavate teenusepakkujate osas ja kui palju on küsitud ajaperioodil kaebusi esitatud. Teabenõudes ei paluta edastada isikuandmeid ega delikaatset informatsiooni.

Eelnevat arvesse võttes palume AKI hinnangut Sotsiaalministeeriumi teabenõude täitmisest keeldumise õiguspärasusele. Juhul kui AKI jagab teabenõudja seisukohta tervishoiuteenuste ekspertkomisjoni kui avaliku teabe kohustatud subjekti kohta palume teha Sotsiaalministeeriumile ja/või tervishoiuteenuste ekspertkomisjonile vastavalt ATS §-le 51 lõikele 1 punktile 1 ettekirjutus ning kohustada Sotsiaalministeeriumi ja/või tervishoiuteenuste ekspertkomisjoni väljastama AS-le Ekspress Meedia järgmine informatsioon:

1) Milliste tervishoiuasutuste tegevuse kohta on esitatud ekspertkomisjonile aastatel 2010-2017 kaebuseid? Vastuses paluksin tuua tervishoiuasutuste nimed ja kaebuste arvu erialati aastate lõikes.

2) Milliste tervishoiuasutuste puhul on aastatel 2010-2017 tuvastatud vigu arstlikus tegevuses ja muid vajakajäämisi töökorralduses? Vastuses paluksin tuua tervishoiuasutuste nimed ja tuvastatud arstliku tegevuse ning muude töökorralduslike vajakajäämiste arvu erialati aastate lõikes.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Järgnevalt esitame vastused Teie järelepärimises esitatud küsimuste järjekorras.

1. Palun selgitada tervishoiuteenuse kvaliteedi ekspertkomisjoni õiguslikku staatust, kas ministeeriumi hinnangul on tegemist seaduse alusel loodud avalikõigusliku organiga, keda tuleb lugeda teabevaldajaks avaliku teabe seaduse paragrahvi 5 mõttes? Palun oma seisukohti

ka põhjendada.

Vastavalt tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (edaspidi TTKS) § 50² lõikele 6 moodustab minister tervishoiuteenuse kvaliteedi ekspertkomisjoni (edaspidi TKE) ja kinnitab selle koosseisu. TKE evib haldusorgani tunnuseid ja peab seetõttu oma tegevuses lähtuma haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) printsiipidest selles osas, mis ei ole reguleeritud TTKS § 50² ja sotsiaalministri 16. mai 2008. a määrusega nr 27 „Tervishoiuteenuse kvaliteedi ekspertkomisjoni töökord, tervishoiuteenuse kvaliteedile hinnangu andmise kord ja komisjoni moodustamine“.

TTKS § 50² regulatsiooni järgi on TKE nõuandva õigusega ekspertkomisjon, kelle kaebusepõhine tegevus, protokollilised hinnangud ning Tervisametile, Eesti Haigekassale ja tervishoiuteenuse osutajale esitatavad ettepanekud ei ole haldusaktid, nad ei oma õiguslikku tähendust ning ei ole sundtäidetavad ega kohtus vaidlustatavad.

2. Palun anda oma hinnang, kas kõnealune komisjon täidab talle seadusega pandud avalikke ülesandeid osas, mis puudutab kaebuste lahendamist. Palun oma seisukohti ka põhjendada.

TTKS § 50² regulatsioonist lähtuvalt nõuandev TKE on ekspertide kogu, kelle ülesanne ja pädevus ei ole kaebuste lahendamine kahjuhüvitise määramise mõttes, vaid ekspertide erialateadmistest lähtuva sõltumatu eksperthinnangu andmine patsiendile osutatud tervishoiuteenuse kvaliteedile ning kvaliteedi parandamiseks ettepanekute tegemine Tervisametile, Eesti Haigekassale ja tervishoiuteenuse osutajale. TKE ei lahenda tervishoiuteenuse osutaja ja patsiendi vahelisi vaidlus- ja rahaküsimusi ning ei anna õiguslikku hinnangut patsiendile osutatud tervishoiuteenuse asjaoludele, vaid on moodustatud selleks, et lähtuvalt võlaõigusseaduse § 770 lg 3 ja 4 patsiendil oleks võimalus saada tasuta eksperdihinnang enne võimalikku hagi esitamist kohtusse.

3. Kes on teabenõudes küsitud teabe osas teabevaldajaks, kui vastus esimesele küsimusele on eitav?

TKE tegevuseks vajaliku, sh patsientide delikaatseid isikuandmeid sisaldava teabe valdaja on TKE. Kuivõrd TTKS § 50² lg 4 kohaselt TKE liige ei tohi avaldada talle oma ülesannete täitmisel teatavaks saanud andmeid, siis ei saa siinkohal kohaldada avaliku teabe seaduse sätteid. Teabenõudes ei ole küsitud isikuandmeid, kuid TKE andmete avaldamine ajakirjaniku teabenõudes küsitud kujul ja detailsuses võimaldab paratamatult luua otsese või kaudse seose isikute terviseandmetega. Oleme seisukohal, et küsitud detailsuses pealiskaudsete arvamete avaldamine lähemalt kõiki asjaolusid teadmata ja arvestamata ei aitaks kaasa ravikvaliteedi parandamisele, vaid pigem võimaldaks tekitada vastasseise patsientide ja tervishoiuteenuste osutajate vahel.

4. Kas teabevaldajal on teabenõude esimeses punktis küsitud teave olemas sellisel kujul, et sellest on võimalik teha väljavõtteid (väljastada tervishoiuasutuste nimed ja kaebuste arv erialati aastate lõikes)? Või tuleb teabenõude täitmiseks teavet täiendavalt süstematiseerida, analüüsida ja selle alusel dokumenteerida uus teave? Kui jah, siis palun neid tegevusi kirjeldada.

5. Kas teabevaldajal on teabenõude teises punktis küsitud teave olemas sellisel kujul, et sellest on võimalik teha väljavõtteid (väljastada tervishoiuasutuste nimed ja tuvastatud arstliku tegevuse ning muude töökorralduslike vajakajäämistest arv erialati aastate lõikes)? Või tuleb teabenõude täitmiseks teavet täiendavalt süstematiseerida, analüüsida ja selle alusel dokumenteerida uus teave? Kui jah, siis palun neid tegevusi kirjeldada.

4 ja 5. Ajakirjaniku teabenõude esimeses ja teises punktis küsitud teavet ei ole olemas

teabenõudes küsitud väljavõtete tegemist võimaldaval kujul. Kuna TKE annab eksperthinnanguid isikutelt esitatud avalduste alusel, siis on kogu eksperthinnangute andmiseks vajalik teave kogutud, süstematiseeritud ja säilitatud kaebusepõhiselt ehk hinnangu saamiseks pöördunud isikute avalduste kaupa. TKE teavet ei ole süstematiseeritud tervishoiuasutuste kaupa. Siinkohal märgime, et väga tihti isik taotleb oma kaebuses hinnangut mitmes erinevas raviasutuses osutatud tervishoiuteenuste kvaliteedile. Teabenõudes küsitud kujul ja detailsuses väljavõtete koostamine eeldaks vanadesse juba arhiveeritud dokumentidesse tagasi pöördumist ja mahuka (seitsme aastaga on TKE menetlenud 894 avaldust) teabe uuesti läbitöötamist – süstematiseerimist, analüüsimist ja selle alusel uue teabe dokumenteerimist.

Lisame, et ajakirjaniku teabenõudele vastamiseks oleme tema jaoks TKE 7 aasta tegevuse andmeid ümber süstematiseerinud, analüüsinud ja selle alusel dokumenteeritud uue teabena talle väljastanud TKE seitsme aasta tegevuse arvandmete tabeli tervishoiuteenuste liikide kaupa.

Lisame ajakirjanikule saadetud vastuse koos sellele lisatud TKE seitsme aasta tegevuse tulemuste koondtabeliga. TKE eelmise aasta tegevuse kokkuvõte ja statistilised andmed aastate lõikes on avaldatud Sotsiaalministeeriumi veebilehel:

<http://www.sm.ee/et/tervishoiuteenuste-kvaliteet-0>.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lõike 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks on teabevaldajad kohustatud tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

Sotsiaalministeerium on selgitanud, et kuivõrd tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 50² lõike 4 kohaselt ei või komisjoni liige avaldada talle oma ülesannete täitmisel teatavaks saanud andmeid, siis ei saa siinkohal kohaldada avaliku teabe seaduse sätteid. Leian, et nimetatud sätte eesmärgiks on siiski tagada, et komisjoni liikmed ei kasutaks neile komisjoni tööga seondult teatavaks saanud informatsiooni väljaspool komisjoni tegevust. Analoogsed sätted teabe saladuses hoidmise kohta leiab ka teistest seadustest, näiteks õiguskantsleri seaduse §-st 13 ja avaliku teenistuse seaduse §-st 55. Saladuse hoidmise kohustus ei saa olla dokumentidele piirangu aluseks.

AvTS § 23 lõige 5 ütleb, et teabevaldaja võib teabenõude täitmisest keelduda, kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadusega ettenähtud korras.

Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda ka juhul, kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

Vaidemenetluse käigus on selgunud, et küsitud teavet ei ole olemas teabenõudes küsitud väljavõtete tegemist võimaldaval kujul. Küsitud kujul ja detailsuses teabe väljastamine eeldab arhiveeritud dokumentidesse tagasi pöördumist ja mahuka teabe uuesti läbitöötamist – süstematiseerimist, analüüsimist ja selle alusel uue teabe dokumenteerimist.

/allkirjastatud digitaalselt/

Helina-Aleksandra Lettens
vaneminspektor
peadirektori volitusel